

Możliwości wsparcia poprawy
jakości zasobów mieszkaniowych,
w szczególności
z obszaru rewitalizacji
miasta Rawa Mazowiecka
– poradnik

OPRACOWANIE: WYDZIAŁ GOSPODARKI TERENAMI
URZĄD MIASTA RAWA MAZOWIECKA

SPIS TREŚCI

KOMPLEKSOWY SYSTEM WSPARCIA POPRAWY JAKOŚCI ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH – PROJEKT W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI MIASTA RAWA MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2025.....	7
DIAGNOZA SYTUACJI MIESZKANIOWEJ W RAWIE MAZOWIECKIEJ.....	8
INSTRUMENTY POMOCOWE RELIZOWANE PRZEZ MIASTO RAWA MAZOWIECKA.....	9
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rawa Mazowiecka dla obrębu nr 4.....	9
Kalkulator efektywności energetycznej.....	11
Konsultacje z energetykiem gminnym	17
Konkurs na najładniejszą elewację.....	17
Obniżenie opłat za zajęcie pasa drogowego w celu wykonania remontu elewacji budynku	19
Dotacja z budżetu miasta na zabytki	19
INSTRUMENTY POMOCOWE REALIZOWANE PRZEZ INNE PODMIOTY	21
Programy Banku Gospodarstwa Krajowego.....	21
Premia termomodernizacyjna	21
Premia remontowa	23
Program czyste powietrze.....	24
Dotacje na zabytki.....	28
Dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.....	30
Dotacje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	31
Dotacje Samorządu Województwa Łódzkiego	32
Zabytki w strefie rewitalizacji – mapa pogładowa.....	34
aktualizacja poradnika: 31 marca 2020 r.....	35

Szanowni Państwo,

Rawa Mazowiecka należy do miast, które postanowiły wziąć udział w procesie rewitalizacji. Jednym z podstawowych projektów rewitalizacyjnych, wpisanych do Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2016 – 2025 jest projekt dotyczący Kompleksowego Systemu Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych. Jego celem jest stworzenie możliwości poprawy warunków mieszkaniowych na terenie miasta Rawa Mazowiecka, w szczególności na obszarze rewitalizacji.

W ramach projektu, pod koniec 2018 r. Krajowy Instytut Polityki Przestrzennej i Mieszkalnictwa wykonał opracowanie zawierające diagnozę sytuacji mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka oraz przedstawił przykładowe, dobre praktyki odnoszące się do polityki remontowej zasobów mieszkaniowych, wyznaczając proponowane kierunki działań zmierzające do poprawy warunków mieszkaniowych różnych grup społecznych.

W 2019 r. zorganizowano konsultacje lokalne dla właścicieli nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka. Pozwoliły one na zebranie informacji dotyczących planowanych remontów, sposobów ich finansowania i oczekiwań mieszkańców w zakresie instrumentów pomocowych. W ramach konsultacji, omówiono z mieszkańcami propozycje rozwiązań, które Miasto wdroży od 2020 r.

Jednym z instrumentów pomocowych, pozafinansowych jest przedmiotowy poradnik, w którym zostały omówione różnego rodzaju narzędzia wsparcia zasobów mieszkaniowych. Poradnik ten jest opisem instrumentów realizowanych przez Miasto Rawa Mazowiecka oraz inne podmioty, które to instrumenty mogą wpłynąć na poprawę jakości zasobów mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka i być wykorzystane przez jego mieszkańców.

Poradnik ten będzie aktualizowany, w przypadku zmian w procedurach dotyczących opisanych instrumentów pomocowych.

Zapraszam do zapoznania się z przedstawionymi mechanizmami pomocowymi i do wykorzystania ich w przypadku realizacji swoich inwestycji. Niech nasz wspólny cel – poprawa jakości zasobów mieszkaniowych – zostanie wspólnie i pomyślnie zrealizowany.

Piotr Irla

Burmistrz Miasta Rawa Mazowiecka

KOMPLEKSOWY SYSTEM WSPARCIA POPRAWY JAKOŚCI ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH – PROJEKT W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI MIASTA RAWA MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2025

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2016 – 2025 został zapisany projekt podstawowy Kompleksowy System Wsparcia Poprawy Jakości Zasobów Mieszkaniowych. Jego celem jest stworzenie mechanizmów zmierzających do poprawy warunków mieszkaniowych poprzez opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu wsparcia. W ramach realizacji projektu wskazano następujące działania:

- przygotowanie kompleksowej diagnozy sytuacji mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji, uwzględniającej strukturę własnościową mieszkań (formy władania), jak również strukturę społeczną (grupy społeczne i ich potrzeby), ekonomiczną (ceny i czynsze) oraz techniczną;
- analizę dotychczasowych dobrych praktyk z Polski, uwzględniających udział środków publicznych we wsparciu remontów i modernizacji prywatnych zasobów mieszkaniowych – od wsparcia drobnych działań naprawczych po kompleksowe projekty budowlane;
- opracowanie kierunków działań zmierzających do poprawy warunków mieszkaniowych zróżnicowanych grup społecznych;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych, mających na celu poinformowanie maksymalnie dużej liczby wspólnot mieszkaniowych i pozostałych mieszkańców o tworzonego systemu i dostępnych w jego ramach instrumentach wsparcia poprawy stanu mieszkań;
- opracowanie pakietu aktów wykonawczych prawa miejscowego, wprowadzających instrumenty wsparcia finansowego i organizacyjnego dla wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych oraz pozostałych prywatnych osób fizycznych i prawnych, władających zasobami mieszkaniowymi;
- przeprowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej na temat możliwości skorzystania ze wsparcia finansowego na działania remontowe i modernizacyjne na terenie obszaru rewitalizowanego.

Pod koniec 2018 r. Miasto Rawa Mazowiecka otrzymało wykonaną przez Krajowy Instytut Polityki Przestrzennej i Mieszkalnictwa diagnozę sytuacji mieszkaniowej w Rawie Mazowieckiej. Diagnoza ta składa się z opisu zasobu mieszkaniowego znajdującego się na terenie miasta oraz dobrych praktyk odnoszących się do polityki remontowej zasobów mieszkaniowych.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Rawa Mazowiecka wyznaczony został obszar rewitalizacji, który pokrywa się z granicami ścisłej ochrony konserwatorskiej Starego Miasta. Z jednej strony zasób mieszkaniowy jest więc walorem procesu rewitalizacji, z uwagi na silne oddziaływanie na krajobraz kulturowy całego miasta, z drugiej zaś stanowi istotną strefę kryzysową, z uwagi na lata zaniedbań w prowadzeniu bieżących działań odtworzeniowych. Duża część zabudowy śródmiejskiej, z uwagi na walory architektoniczne, objęta została ochroną konserwatorską, w tym rejestrową. Na obszarze rewitalizacji dominuje własność prywatna. Dopełniają ją budynki socjalne i wspólnoty mieszkaniowe, zarządzane przez Rawskie TBS Sp. z o.o.

W diagnozie opisano szereg dobrych praktyk odnoszących się do polityki remontowej zasobów mieszkaniowych. Wskazano różnego rodzaju instrumenty dedykowane najemcom, właścicielom i wspólnotom mieszkaniowym. Na podstawie opisanych przykładów wskazano kierunki działań, które można wdrożyć w Rawie Mazowieckiej. Ważnym podsumowaniem diagnozy jest jednak rekomendacja związana z koniecznością przekształcenia w przyszłości Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminny Program Rewitalizacji. Z punktu widzenia uwarunkowań obszaru rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka, w którym występuje nagromadzenie budynków w złym stanie technicznym, będących własnością prywatną, kluczowe stają się możliwości dotowania ich remontów ze środków publicznych. Taka możliwość jest jednak jedynie w przypadku wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji*. Z uwagi na fakt, iż w Rawie Mazowieckiej nie ma wyznaczonej Specjalnej Strefy Rewitalizacji i nie obowiązuje gminny program rewitalizacji, nie jest możliwe wykorzystanie wszystkich programów umożliwiających dotowanie budynków nie będących zabytkami, będących własnością osób prywatnych.

Po analizie przykładów zawartych w diagnozie i przepisów prawnych, wybrano kilka instrumentów, które postanowiono wdrażać od 2020 r. w celu poprawy zasobów mieszkaniowych na terenie miasta Rawa Mazowiecka, a w szczególności na obszarze rewitalizacji.

Instrumenty pozafinansowe realizowane przez Miasto Rawa Mazowiecka od 2020 r.:

- 1) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka dla obrębu nr 4,
- 2) kalkulator efektywności energetycznej,
- 3) konsultacje z energetykiem gminnym.

Instrumenty finansowe realizowane przez Miasto Rawa Mazowiecka od 2020 r.:

- 4) konkurs na najładniejszą elewację,
- 5) obniżenie opłat za zajęcie pasa drogowego w celu wykonania remontu elewacji budynku,
- 6) dotacje na zabytki.

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA RAWA MAZOWIECKA DLA OBRĘBU NR 4

Każda inwestycja budowlana wymaga zastosowania przepisów zawartych w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn.). Przepisy te przewidują trzy tryby realizacji inwestycji: na podstawie pozwolenia na budowę, na podstawie zgłoszenia lub bez pozwolenia i bez zgłoszenia.

Na początku planowania swojego zamierzenia budowlanego warto więc dowiedzieć się jaka procedura będzie nas obowiązywała.

Przedsięwzięcia, które nie wymagają pozwolenia na budowę wymienione zostały [w art. 29](#) ww. ustawy Prawo budowlane. Prace, które wymagają zgłoszenia wyszczególniono [w art. 30](#).

Jeśli już wiemy, w jakim trybie będziemy realizować naszą inwestycję, musimy przygotować odpowiednią dokumentację. Każda inwestycja musi być realizowana na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W miejscowym planie ustalone jest bowiem przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu. Dowiadujemy się z niego m.in. co można wybudować na danej działce, jak wysoki może być budynek czy jaką powierzchnię działki możemy zabudować.

Rawa Mazowiecka jest pokryta w 100% planem miejscowym, co oznacza, że dla każdej działki położonej na terenie miasta ustalone są przez Radę Miasta Rawa Mazowiecka odpowiednie regulacje dotyczące sposobu jej zagospodarowania.

Plan miejscowy dla Rawy Mazowieckiej został zatwierdzony uchwałami: Nr XXI/159/2000 Rady Miejskiej w Rawie Mazowieckiej z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawy Mazowieckiej (Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2000 r. Nr 64 poz. 354 z późn. zm.), Nr XXIX/233/2000 Rady Miasta Rawy Mazowieckiej z dnia 27 października 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Rawa Mazowiecka, położonego przy ul. Zygmunta Zwolińskiego, obejmującego działki geodezyjne Nr 563, 605 i 606 (Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2000 r. Nr 143 poz. 839) i Nr XIV/102/11 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obszar położony w rejonie ulicy Księża Domki i zbiornika Tatar (Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2012 r. poz. 572).

Uchwałą nr XLIII/314/18 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 26 czerwca 2018 r. przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obręb ewidencyjny Nr 4. Postanowiono bowiem o stworzeniu jednolitego tekstu i rysunku miejscowego planu dla jednego z największych obrębów miasta Rawa Mazowiecka. Na obszarze tym znajduje się obszar rewitalizacji, dlatego opracowanie jednolitych warunków zagospodarowania w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, przyczyni się do usprawnienia procesu inwestycyjnego.

W nowym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego postanowiono wpisać ustalenia z zakresu kolorystyki elewacji i dachów, które wpisują się w koncepcję projektu Rewitalizacji Miasta Rawa Mazowiecka.

Co ważne, obszar rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka pokrywa się z granicami strefy konserwatorskiej Starego Miasta. Zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, realizacja inwestycji na obszarze strefy konserwatorskiej podlega uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

Co to oznacza dla właścicieli działek położonych w granicach strefy? Wszystkie roboty budowlane – te wymagające zgłoszenia czy pozwolenia na budowę należy uzgodnić z Łódzkim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ!

Jeśli planujesz swoją inwestycję ZAWSZE:

1. Sprawdź ustalenia planu miejscowego => Urząd Miasta Rawa Mazowiecka, Wydział Gospodarki Terenami – Pl. Marszałka J. Piłsudskiego 4 pokój nr 19, tel. 46 814 43 05 System Informacji Przestrzennej: <http://rawamazowiecka.geoportalqminy.pl/>
2. Sprawdź czy potrzebujesz pozwolenia na budowę czy wystarczy zgłoszenie => art. 29 i art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – pozwolenia na budowę wydaje i zgłoszenia przyjmuje Starosta Rawski - Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej, Wydział Środowiska, Architektury i Budownictwa i Ochrony – ul. Kościuszki 5, pokój nr 203 i 204, tel. 46 814 28 82, wew. 203 lub 204.

W zależności od Twojej sytuacji być może będziesz musiał także:

3. Zdobyć uzgodnienie Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – ul. Piotrkowska 99, 90-425 Łódź, tel. 42 631 78 92, <http://www.wuoz-lodz.pl/> (jeśli Twoja działka położona jest w ścisłej strefie ochrony konserwatorskiej Starego Miasta lub budynek jest zabytkiem – wymóg ten będzie zapisany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).
4. Zdobyć uzgodnienia wymagane w obowiązujących przepisach prawnych.
5. Zlecić wykonanie projektu projektantowi posiadającemu odpowiednie uprawnienia.

KALKULATOR EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Przygotowując się do przeprowadzenia inwestycji na obszarze rewitalizacji mieszkańcy często zastanawiają się od czego zacząć. Jaka powinna być kolejność prac? Jak się przygotować np. do wymiany źródła ciepła w swoim budynku, jakie prace termomodernizacyjne przeprowadzić, aby zwiększyć efektywność energetyczną naszego budynku i w rezultacie płacić mniejsze rachunki, jak poprawić wizerunek naszego budynku i skąd wziąć środki na przeprowadzenie tego typu prac.

W tej części poradnika pokażemy w kilku krokach możliwości, które potencjalny inwestor może wykorzystać przy planowaniu swojej inwestycji; jak również omówimy po krótko tematykę związaną z OZE w zakresie mikroinstalacji fotowoltaicznej i kolektorów słonecznych. Jest to tylko propozycja skierowana do mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale z porad mogą również skorzystać mieszkańcy miasta Rawa Mazowiecka.

Podjęcie decyzji dotyczącej przeprowadzenia prac remontowych powinno być poprzedzone:

- a) analizą i udokumentowaniem potrzeb np. w oparciu o przeprowadzone przeglądy systemu grzewczego.
Rozpocznij inwestycję od przygotowania dokładnej listy prac remontowych, które planujesz przeprowadzić – najpierw najbardziej pilne, a dopiero później te, które chciałbyś zrobić, jeżeli zdążysz i wystarczy Ci środków finansowych. Warto zwrócić uwagę, czy w ramach zaplanowanych prac są elementy, które możemy samodzielnie naprawić lub po prostu odrestaurować, np. podczas zmiany aranżacji;
- b) sporządzeniem wstępnego harmonogramu prac i określeniem szacunkowych kosztów związanych z ich realizacją.
Po opracowaniu listy pracy, należy oszacować koszty remontu. Trzeba wziąć pod uwagę koszty potrzebnych elementów i ewentualnej pomocy fachowców, aby wiedzieć ile środków na remont należy przeznaczyć. Dzięki temu łatwiej będzie uniknąć nieprzewidzianych wydatków. Najlepiej przejrzeć strony sklepów internetowych i oszacować na tej podstawie cenę pamiętając, że oprócz podstawowych elementów czasami potrzebne są nam dodatkowe produkty jak np. gips do zaszpachlowania ubytków w ścianie. Ceny materiałów najlepiej porównać w kilku sklepach, aby spróbować jak najwięcej zaoszczędzić;

- c) weryfikacją czy w związku z realizacją prac remontowych wymagane jest opracowanie dokumentacji technicznej, uzyskanie niezbędnych pozwoleń np. od konserwatora zabytków;
- d) weryfikacją budżetu domowego i potencjalnych źródeł dofinansowania.
Wiedząc ile pieniędzy trzeba przeznaczyć na planowany remont domu, łatwiej zaplanować termin prac. Może się okazać, że koszty remontu przerosły oczekiwania i trzeba go na jakiś czas odłożyć, aby zgromadzić środki i materiały. Również można poszukać, czy nie zostały uruchomione jakieś konkursy, programy i granty na tego typu działania, które w znacznym stopniu podbudują budżet domowy. Kiedy już rozpocznie się prace, trzeba pamiętać, aby kontrolować zarówno wydatki, jak i realizację zaplanowanych prac. Trzymając się spisanego na początku planu, łatwiej zapanować nad budżetem, unikając w ten sposób finansowych niespodzianek.

Z kolei planując realizację inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynku, możesz skorzystać z trzech kroków opisanych poniżej.

Krok pierwszy – termomodernizacja

Pierwsze na co powinniśmy zwrócić uwagę. Przedsięwzięcia termomodernizacyjne to:

- inwestycja, na skutek której zredukujemy zapotrzebowanie na energię cieplną na potrzeby ogrzewania budynku, a także podgrzewania ciepłej wody użytkowej – inaczej mówiąc docieplenie budynku;
- inwestycja, która redukuje zużycie energii w lokalnej sieci ciepłowniczej oraz zasilającym go źródle ciepła;
- przyłączenie budynku do scentralizowanego źródła ciepła (np. ciepłownia miejska) i likwidacja tym samym źródła lokalnego;
- wymiana (całkowita lub częściowa) źródła energii na odnawialne lub wysokosprawną kogenerację.

Wymiana kotła w pierwszej kolejności przed przeprowadzeniem innych prac termomodernizacyjnych, jest często wyrzucaniem pieniędzy w błoto, zwłaszcza w przypadku budynków o niskim standardzie energetycznym. Jednak przy zastosowaniu ekologicznego kotła pozytywnie wpływa na ograniczenie smogu. Lepsza będzie nawet niekompletna termomodernizacja niż jej całkowity brak.

Termomodernizacja jako docieplenie budynku, czyli uszczelnienie w sposób zapobiegający ucieczce ciepła jest inwestycją w przyszłość i w nasz przyszły budżet domowy. Im mniejsze straty ciepła, tym niższe rachunki za ogrzewanie. Koszt przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych nie jest tani np. dla budynku o powierzchni użytkowej 150m² to wydatek rzędu od 30 000,00 zł do 60 000,00 zł; jednak można się posiłkować zewnętrznymi źródłami dofinansowania np. programem Czyste Powietrze.

Krok drugi – ile ciepła potrzebujesz?

Po zakończeniu prac termomodernizacyjnych powinniśmy ustalić, ile rzeczywiście ciepła potrzebuje nasz budynek. Chodzi tutaj przede wszystkim o to, aby twoje źródło ciepła, które zainstalujesz nie przekraczało potrzeb budynku. Zbyt duża moc kotła to większe zużycie energii, za którą trzeba zapłacić i obniżony komfort życia mieszkańców z powodu

przegrzania budynku. Z kolei niedoszacowanie, czyli zbyt niska moc kotła to dyskomfort w postaci zimnych pomieszczeń. Jakie szacunkowe zapotrzebowanie będzie wymagane, można to sprawdzić poprzez wykorzystanie jednego z przykładowych kalkulatorów, o których będzie mowa w dalszej części.

Krok trzeci – wybierz najlepsze rozwiązanie

Wybieramy system ogrzewania, który ma zastąpić ten przestarzały. Jeżeli budynek ma dostęp do sieci ciepłowniczej to ten wybór jest opcją bardzo wygodną (np. brak konieczności konserwacji lub naprawy urządzeń grzewczych).

Jeżeli nie ma takiej możliwości pozostaje nam wybór pomiędzy ogrzewaniem, którego przykłady wskazano poniżej:

1. Ogrzewanie elektryczne – to instalacja prosta, czysta (brak spalin, popiołu), bezpieczna (brak ryzyka wybuchu urządzenia), niski koszt zakupu urządzenia. Wadą tego rozwiązania jest jednak koszt energii. To bardzo droga opcja ogrzewania i lepiej zaplanować ją jako ogrzewanie uzupełniające, niż docelowe.
2. Ogrzewanie gazowe – jeżeli istnieje możliwość dostępu do sieci lub montaż gazu płynnego z butli. Jest to również czysty system ogrzewania, praktycznie bezobsługowy, tańszy niż olej opałowy. Należy jednak pamiętać o systematycznych przeglądach instalacji
3. Ogrzewanie kominkowe – oprócz szczelnie zamkniętych szklanych drzwiczek kominek dodatkowo powinien być wyposażony w jeden z dwóch systemów: system dystrybucji gorącego powietrza (DGP) lub tzw. płaszcz wodny, który współpracuje z instalacją centralnego ogrzewania i może być wykorzystywany do podgrzewania c.w.u.
4. Ogrzewanie pompą ciepła – to urządzenie nie potrzebuje wiele energii (oprócz prądu do rozruchu i podtrzymania pracy), bowiem pobiera ciepło do ogrzania domu z otoczenia (w zależności od typu pompy – z gruntu, wody lub powietrza); jednak sama w sobie nie jest źródłem ciepła. To czysty i bezobsługowy system, ale sam zakup pompy ciepła to duży wydatek, nawet kilkudziesięciu tysięcy złotych.
5. Ogrzewanie kotłem na paliwo stałe – w tym wypadku często wybieramy pomiędzy urządzeniami pracującymi na węgiel kamienny, ekogroszek, drewno opałowe czy też biomasę (np. pellet). Od lipca 2018 r. na polskim rynku w sprzedaży są tylko kotły klasy piątej, a w 2020 r. wchodzi w życie dyrektywa ecodesign jeszcze bardziej zaostrzająca przepisy związane z ochroną środowiska.

Wybierając kocioł należy zwrócić uwagę na jego klasę efektywności energetycznej - im wyższa, tym lepiej. To niższe rachunki za energię lub paliwo.

Planowanie prac – Kalkulatory i Odnawialne Źródła Energi do produkcji energii elektrycznej

Bardzo pomocnym narzędziem przy planowaniu swojej inwestycji jest kalkulator efektywności energetycznej inwestycji. Pomaga on zaplanować zakres rzeczowy inwestycji

remontowej zwiększyć opłacalność naszej inwestycji, jeżeli np. chcemy skorzystać z premii termomodernizacyjnej udzielanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Obecnie powszechnie dostępnych jest kilka kalkulatorów wspierających proces realizacji inwestycji energooszczędnych. Przykładowym jest prosty kalkulator, z którego można skorzystać na stronie internetowej <http://oszczedzam-energie.mos.gov.pl/kalkulator/>. Po wprowadzeniu danych związanych np. z powierzchnią domu, rodzajem fundamentów, czy źródeł ciepła, kalkulator dla nowo budowanego budynku wskaże nam jakie będzie zużycie energii w ciągu roku, ile to będzie nas kosztowało i ile procentowo zaoszczędzimy wybierając różne rozwiązania w stosunku do budynku konwencjonalnego.

Innym wartym uwagi jest kalkulator, z którego możemy skorzystać poprzez stronę internetową <http://eko.org.pl/energia/heatmaster/heatmaster.php#HeatMaster>. HeatMaster pokazuje ucieczkę ciepła przez dom i umożliwia interaktywne zmiany jego konstrukcji. Definiując rodzaj domu, modyfikując izolację, sposób wentylacji i ogrzewania, zmieniając typ okien, drzwi, szczelność domu i inne parametry, przedstawione nam zostanie, jak każdy z tych elementów wpływa na zużycie energii na ogrzewanie, oraz co można zrobić, żeby zminimalizować jej zużycie. Ekran przedstawia dom oraz strzałki pokazujące ucieczkę ciepła z budynku. Im większy przepływ energii, tym grubsza strzałka. Zmieniając parametry domu np. poprzez zwiększenie grubości izolacji ścian, możemy sprawdzić jakie działania przyczynią się osiągnięcia zmniejszenia utraty ciepła w budynku.

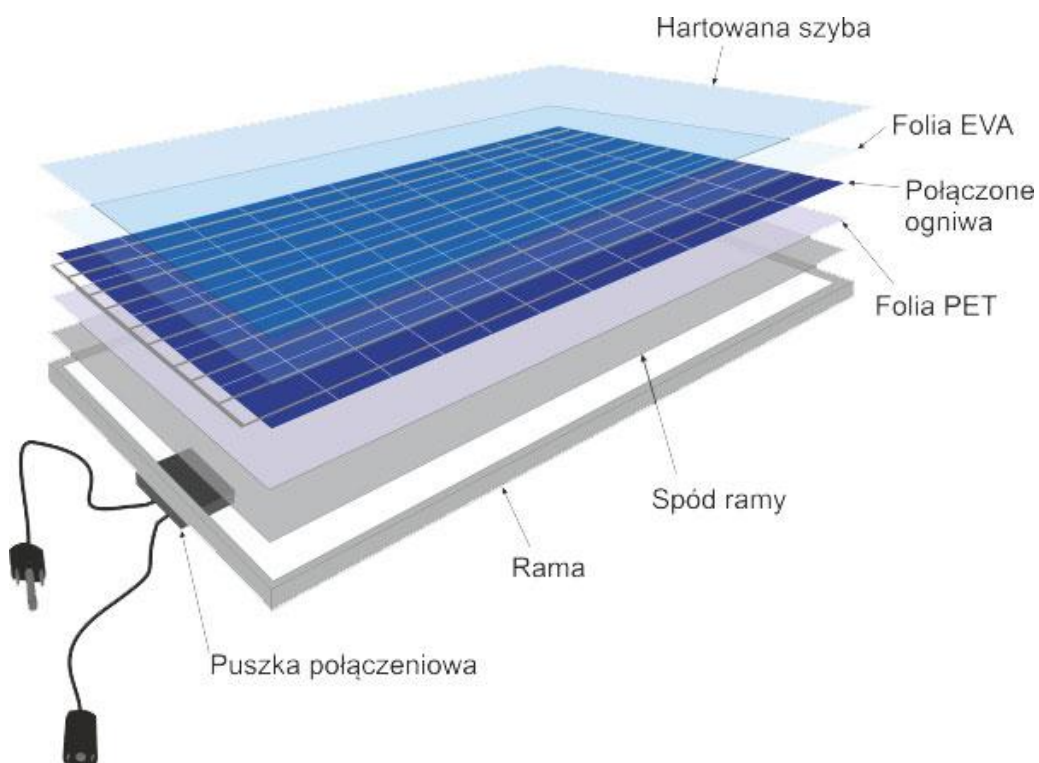
Z kolei korzystając z kalkulatora umieszczonego na stronie internetowej <http://cieplowlasciwie.pl/start> po wprowadzeniu niezbędnych danych, potencjalny inwestor jest w stanie przykładowo oszacować zapotrzebowanie na ciepło w budynku i do podgrzewania wody kranowej, którędy ucieka ciepło, jaka moc kotła będzie optymalna dla budynku, czy też najbardziej optymalne opcje modernizacji budynku.

W sytuacji, w której osoby chcą na swoim budynku zamontować Odnawialne Źródło Energii jakim jest panel fotowoltaiczny lub kolektor słoneczny, mogą również skorzystać ze strony internetowej <https://fotowoltaikaonline.pl/kalkulator>, na której w prosty sposób zostanie pokazany szacunkowy koszt instalacji, okres zwrotu kosztów oraz roczne kwoty oszczędności za energię elektryczną. Oczywiście bardzo istotnym zagadnieniem w tej sytuacji jest również określenie jaka moc będzie nam potrzebna i w jakim celu montaż instalacji będzie nam potrzebny. W pierwszej kolejności powinniśmy wybrać rodzaj instalacji fotowoltanicznej.

MODUŁ FOTOWOLTAICZNY

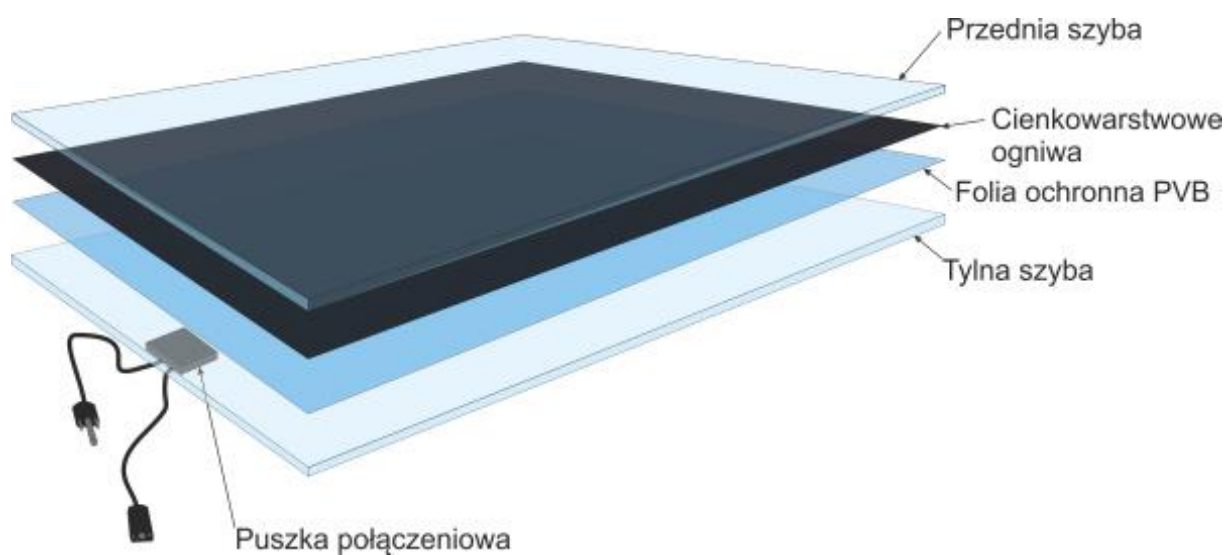
Moduł fotowoltaiczny to urządzenie zmieniające bezpośrednio energię promieniowania słonecznego na energię elektryczną w postaci prądu stałego. Moduły fotowoltaiczne można podzielić według wielu kryteriów. Jednym z podstawowych jest podział na klasyczne zbudowane z ogniw z krzemu krystalicznego zazwyczaj z aluminiową ramką oraz cienkowarstwowe zbudowane z ogniw cienkowarstwowych, często pozbawione ramki. Oczywiście dostępność modułów fotowoltaicznych jest powszechna i w atrakcyjnej cenie, przy tym charakteryzują się wysoką sprawnością; ale należy pamiętać, że duża dostępność to również ryzyko otrzymania produktu niskiej jakości. Poniżej przedstawiono budowę modułów fotowoltaicznych.

Budowa modułu fotowoltaicznego opartego na ogniwach z krzemu krystalicznego

<https://poradnikprojektanta.pl/ogniwa-i-moduly-fotowoltaiczne-zasada-dzialania-i-budowa/>

Budowa modułu fotowoltaicznego cienkowarstwowego

<http://www.kolektory.biz/moduly-fotowoltaiczne/>

Przy wyborze modułu PV w celu minimalizacji negatywnego wpływu wysokiej temperatury na uzysk należy:

- Wybrać moduł fotowoltaiczny, który ma najniższą wartość temperaturowego współczynnika mocy,
- Wybrać moduł, który ma najniższą temperaturę nominalną pracy NOCT.

Instalując moduły fotowoltaiczne w celu minimalizacji negatywnego wpływu wysokiej temperatury na uzysk energii, należy też unikać ograniczania przepływu powietrza nad i pod modułami.

Biorąc pod uwagę typowy dom jednorodzinny oraz instalację fotowoltaiczną o mocy do 10 kWp wstępny dobór można dokonać za pomocą prostych wskaźników opierając się na ilości zużytej energii lub wysokości rachunków.

Na każdy zużyty rocznie 1 kWh energii dobrać ok. 1,25 Wp mocy instalacji PV

Na każde zużyte rocznie 1000 kWh energii dobrać ok. 1,25 kWp mocy instalacji PV

lub

Na każdą wydaną 1 zł na miesięcznym rachunku dobrać 27,5 Wp mocy instalacji

Na każde wydane 100 zł na miesięcznym rachunku dobrać 2,75 kWp mocy instalacji

KOLEKTOR SŁONECZNY

Wybierając kolektor słoneczny zamiast instalacji fotowoltaicznej, również należy zwrócić uwagę, iż na rynku istnieją różne rodzaje kolektorów. Ze względu na czynnik roboczy kolektory słoneczne dzieli się na: cieczowe i powietrzne. Natomiast ze względu na budowę rozróżnia się: kolektory płaskie, kolektory próżniowe, kolektory magazynujące elastyczne (z tworzyw sztucznych). Również ważnym jest kąt pochylenia kolektora określający potencjalne zyski, jakie zaplanowaliśmy w związku z jego montażem. Poniższy schemat pokazuje optymalne kąty pochylenia kolektorów.

Źródło: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

Czy kolektory słoneczne są opłacalne?

Najważniejsze cechy charakterystyczne przy opłacalności instalacji tego typu urządzeń to:

- 1) Okres eksploatacji instalacji solarnej wynosi ok. 20 lat,
- 2) Koszt zakupu kolektorów słonecznych dla 4 osobowej rodziny waha się w granicach 10 000 zł – 17 000 zł,
- 3) Ilości zużycia ciepłej wody przez gospodarstwo (większe zużycie = lepsze wykorzystanie instalacji),
- 4) Najkrótszy okres zwrotu, z dotacją, w przypadku zastąpienia podgrzewania, wykorzystującego energię elektryczną, kolektorami słonecznymi wynosi ok. 5 - 8 lat, a dla gazu płynnego, czy oleju opałowego 10 - 15 lat,
- 5) Systemy solarne nie umożliwiają długoterminowego gromadzenia energii cieplnej, dlatego też nie możemy wykorzystać w okresie zimowym, nadwyżek uzyskanych latem.

Podsumowując, realizacja przedsięwzięcia związanego czy z remontem budynku czy też montażem mikroinstalacji fotowoltaicznych lub kolektorów słonecznych może okazać się stosunkowo prosta, jeżeli przed jej rozpoczęciem jasno określimy co chcemy osiągnąć poprzez przeprowadzenie tego typu prac. Precyzyjne określenie zakresu realizacji inwestycji i celu do jakiego chcemy dążyć w znacznym stopniu ograniczy nam niepotrzebny stres i przyczynić się może do zmniejszenia w przyszłości naszych wydatków obciążających budżet domowy.

KONSULTACJE Z ENERGETYKIEM GMINNYM

Burmistrz Miasta Rawa Mazowiecka uruchomił w Urzędzie Miasta stały punkt konsultacyjny w zakresie uruchomionych programów dotyczących ograniczania niskiej emisji.

Punkt konsultacyjny znajduje się w Biurze ds. Rewitalizacji – w pokoju nr 21, a w zakresie Programu Czyste Powietrze również w pokoju nr 9, w budynku przy Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego 4.

KONKURS NA NAJŁADNIEJSZĄ ELEWACJĘ

Jedyną z najważniejszych form pomocowych, które będą realizowane przez Miasto Rawa Mazowiecka jest konkurs na najładniejszą elewację. Konkurs będzie realizowany co roku, zaczynając od 2020 r.

Celem konkursu jest:

- poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji miasta Rawa Mazowiecka i kształtowanie postawy współodpowiedzialności mieszkańców za wizerunek miasta,
- aktywizacja właścicieli budynków do wykonania prac remontowych w szczególności remontu frontu elewacji budynku usytuowanego w pierzei ulicy lub placów w celu poprawy walorów estetycznych na obszarze rewitalizacji,

- polepszenie jakości przestrzeni publicznej,
- promowanie dobrych praktyk inwestorów, którzy realizując zaplanowane prace uzyskali najlepszy rezultat.

Konkurs skierowany jest do właścicieli, współwłaścicieli i wspólnot mieszkaniowych budynków mieszkalnych i mieszkalno-usługowych. Z wyłączeniem takich, które są własnością/współwłasnością miasta Rawa Mazowiecka lub spółek miejskich.

Pod koniec 2019 r. została ogłoszona pierwsza edycja konkursu pn. „Elewacje centrum Rawy Mazowieckiej” według zasad określonych w regulaminie będącym załącznikiem do Zarządzenia Burmistrza Miasta Rawa Mazowiecka nr 134/2019 z dnia 18 listopada 2019 r.

Zgodnie z regulaminem, do konkursu mogą być zgłoszone ww. budynki, w których zostały wykonane prace obejmujące remont elewacji frontowej budynku usytuowanego w pierzei danej ulicy lub placu, w okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 30 września 2020 r.

Zgłoszenie konkursowe należy składać w terminie od dnia 1 października 2020 r. do dnia 31 października 2020 r. w siedzibie Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka poprzez wypełnienie karty zgłoszenia, którą wraz z załącznikami będzie można pobrać ze strony internetowej www.rewitalizacja.rawamazowiecka.pl, zakładka Informacje/ __Informacje dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych oraz właścicieli nieruchomości lub klikając w baner „Informacje dotyczące projektu mieszkaniowego”.

Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest do dnia 10 grudnia 2020 r. Komisja konkursowa wyłoni trzech laureatów konkursu, natomiast Burmistrz zatwierdzi zwycięzców i dodatkowo przyzna maksymalnie trzy nagrody wyróżnienia. Zwycięzcy otrzymają nagrody pieniężne, zaplanowane w budżecie miasta na każdy rok, w wysokościach określonych w zarządzeniu Burmistrza. Pula nagród na 2020 r. została określona w wysokości 61 000 zł.

Zarządzenie Burmistrza dotyczące warunków konkursu w 2020 r. dostępne jest na stornie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej:

<https://www.bip.rawamazowiecka.pl/plik,13424,zarzadzenie-nr-134-2019-pdf.pdf>

Ważne!

W warunkach konkursowych zapisano, że w ramach remontu elewacji należy uwzględnić kolorystykę, która zostanie również zapisana w ustaleniach planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu nr 4:

Kolorystyka elewacji według katalogu RAL 1013, RAL 1014, RAL 1015, RAL 7035, RAL 7044, RAL 7047, RAL 9001, RAL 9002, RAL 9003, RAL 9010, RAL 9016 i RAL 9018.

Kolorystyka cokołów według katalogu RAL 1000, RAL 1001, RAL 1002, RAL 1019, RAL 3012, RAL 4009, RAL 6021, RAL 7004 i RAL 7044.

Kolorystyka pokryć dachowych według katalogu RAL 3012, RAL 3022 i RAL 7047.

OBNIŻENIE OPŁAT ZA ZAJĘCIE PASA DROGOWEGO W CELU WYKONANIA REMONTU ELEWACJI BUDYNKU

Rada Miasta Rawa Mazowiecka uchwałą nr XIV/109/19 z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie *ustalenia stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych* ([Dz. Urzędowy Woj. Łódzkiego z 2020 r. poz. 261](#)) ustaliła preferencyjną stawkę w wysokości 0,10 zł za 1 m² powierzchni pasa drogowego w celu prowadzenia robót związanych z remontem elewacji budynku.

DOTACJA Z BUDŻETU MIASTA NA ZABYTKI

W budżecie Miasta Rawa Mazowiecka, w 2020 r. została zaplanowana kwota 50.000 zł przeznaczona na dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków Miasta Rawa Mazowiecka.

Zasady udzielania dotacji określone są w [uchwale nr XLVIII/360/10 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 30 czerwca 2010 r.](#)

Z budżetu Miasta Rawa Mazowiecka mogą być udzielane dotacje celowe na sfinansowanie prac lub robót budowlanych przy zabytku ruchomym lub nieruchomym, jeżeli zabytek ten łącznie spełnia następujące kryteria:

- znajduje się na stałe na obszarze miasta Rawa Mazowiecka;
- posiada istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub kulturowe dla mieszkańców miasta Rawa Mazowiecka bądź usytuowany jest w miejscu posiadającym takie znaczenie;
- jest wpisany do rejestru zabytków.

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru dostępny jest na stronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi: [http://www.wuoz-lodz.pl/Rejestr i ewidencja zabytkow,19](http://www.wuoz-lodz.pl/Rejestr_i_ewidencja_zabytkow,19)

Dotacja może obejmować nakłady konieczne, planowane do poniesienia lub poniesione na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub roboty budowlane na:

- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich,
- 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych,
- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej,
- 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich,
- 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego,
- 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz,
- 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku,
- 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku,
- 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki,

- 10) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych,
- 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- 12) modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności,
- 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej,
- 14) uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomości o własnych formach krajobrazowych,
- 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu
- 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 7-15.
- 17) zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

Udzielenie dotacji może nastąpić po złożeniu przez właściciela lub posiadacza zabytku wniosku w tej sprawie w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka. We wniosku o przyznanie dotacji należy wskazać:

- imię, nazwisko, miejsce zamieszkania wnioskodawcy lub nazwę, i adres siedziby wnioskodawcy będącego jednostką organizacyjną;
- dane obiektu uwidocznione w rejestrze zabytków;
- fotograficzną dokumentację zabytku;
- dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do władania zabytkiem;
- decyzję właściwego organu ochrony zabytków zezwalającą na przeprowadzenie prac lub robót budowlanych przy zabytku oraz projekt i pozwolenie na budowę, gdy wniosek dotyczy prac lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym lub program prac, gdy wniosek dotyczy prac przy zabytku ruchomym;
- wnioskowaną kwotę dotacji i proponowany termin jej przekazania;
- zakres prac lub robót budowlanych, które mają być objęte dotacją i terminy ich wykonania;
- wykaz prac lub robót budowlanych wykonanych przy danym zabytku w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku z podaniem łącznej wysokości nakładów, w tym wysokości i źródeł dofinansowania otrzymanego ze środków publicznych.

Więcej informacji na temat dotacji na zabytki z budżetu miasta Rawa Mazowiecka udziela Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, Urząd Miasta Rawa Mazowiecka, Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego 5, pokój nr 7, tel. 46 814 37 69, e-mail: oswiata@rawamazowiecka.pl

PROGRAMY BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Bank Gospodarstwa Krajowego stworzył specjalny Fundusz Termomodernizacji i Remontów, którego celem jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe oraz wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokale kwaterunkowe. Przygotowano następujące formy pomocy:

- premia termomodernizacyjna,
- premia remontowa,
- premia kompensacyjna.

PREMIA TERMOMODERNIZACYJNA

Przedsięwzięcie termomodernizacyjne zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. *o wspieraniu termomodernizacji i remontów* (Dz. U. z 2020 r. poz. 22).

Jest to przedsięwzięcie, którego przedmiotem jest:

- a) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania oraz budynków stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych,
(w budynkach, w których modernizuje się wyłącznie system grzewczy — co najmniej o 10%; w budynkach, w których po 1984 r. przeprowadzono modernizację systemu grzewczego — co najmniej o 15%; w pozostałych budynkach — co najmniej o 25%),
- b) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie co najmniej o 25% rocznych strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, tj.: kotłowniach lub węzłach cieplnych, z których nośnik ciepła jest dostarczany bezpośrednio do instalacji ogrzewania i ciepłej wody w budynku; w ciepłowniach osiedlowych lub grupowych wymiennikach ciepła wraz z siecią ciepłowniczą o mocy nominalnej do 11,6 MW, dostarczających ciepło do budynków, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków — co najmniej o 20% w stosunku rocznym,
- d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.

Premia termomodernizacyjna to forma pomocy państwa dla inwestora realizującego przedsięwzięcie termomodernizacyjne. Jest ona przyznawana przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, jednak nie może wynosić więcej niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie pozytywnie zweryfikowanego audytu energetycznego.

Kto może się ubiegać o dofinansowanie?

O dofinansowanie projektu w ramach premii termomodernizacyjnej, mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy:

- budynków mieszkalnych,
- budynków zbiorowego zamieszkania,
- budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych,
- lokalnych sieci ciepłowniczych,
- lokalnych źródeł ciepła,

realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne, na podstawie pozytywnie zweryfikowanego audytu energetycznego.

Z premii mogą korzystać inwestorzy bez względu na status prawny, a więc np.: osoby prawne (m.in. spółdzielnie mieszkaniowe i spółki prawa handlowego), jednostki samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowe, osoby fizyczne (w tym właściciele domów jednorodzinnych). O dofinansowanie nie mogą się jednak ubiegać jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe.

Warunkiem ubiegania się o premię termomodernizacyjną jest przedstawienie audytu energetycznego i dołączenie go do wniosku o przyznanie premii termomodernizacyjnej i wniosku kredytowego.

Po zawarciu warunkowej umowy kredytu, bank kredytujący przesyła do Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) wniosek inwestora o przyznanie premii termomodernizacyjnej wraz z audytem energetycznym oraz oryginał lub kopię umowy kredytu, poświadczoną przez bank za zgodność z oryginałem.

BGK w ciągu 30 dni roboczych od daty otrzymania prawidłowo sporządzonego wniosku wraz z załącznikami:

- zaleca wykonanie weryfikacji audytu energetycznego innym podmiotem,
- sprawdza, czy zostały spełnione inne warunki premii termomodernizacyjnej.

W przypadku pozytywnej weryfikacji BGK zawiadamia inwestora i bank kredytujący o przyznaniu premii określając jej wysokość.

Informacje dotyczące premii termomodernizacyjnej pochodzą ze strony internetowej Banku Gospodarstwa Krajowego: <https://www.bgk.pl/osoby-fizyczne/fundusz-termomodernizacji-i-remontow/> oraz informatora BGK o zasadach udzielania premii [https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Fundusze i programy/FTiR/BGK_informator FTiR.pdf](https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Fundusze_i_programy/FTiR/BGK_informator_FTiR.pdf)

PREMIA REMONTOWA

Przedsięwzięcie remontowe zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2020 r. poz. 22).

Jest to przedsięwzięcie związane z termomodernizacją, którego przedmiotem jest:

- a) remont budynków wielorodzinnych,
- b) wymiana w budynkach wielorodzinnych okien lub remont balkonów, nawet jeśli służą one do wyłącznego użytku właścicieli lokali,
- c) przebudowa budynków wielorodzinnych, w wyniku której następuje ich ulepszenie,
- d) wyposażenie budynków wielorodzinnych w instalacje i urządzenia wymagane dla oddawanych do użytkowania budynków mieszkalnych, zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.

Premia remontowa to forma pomocy państwa dla inwestora realizującego przedsięwzięcie remontowe. Jest ona przyznawana przez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia remontowego, jednak nie może wynosić więcej niż 15% jego kosztów. Jeśli w budynku będącym przedmiotem przedsięwzięcia remontowego znajdują się lokale inne niż mieszkalne, wysokość premii remontowej stanowi iloczyn kwoty ustalonej jak wyżej i wskaźnika udziału powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych w powierzchni użytkowej wszystkich lokali w tym budynku

Kto może się ubiegać o dofinansowanie?

Z premii mogą skorzystać wyłącznie:

- osoby fizyczne,
- wspólnoty mieszkaniowe z większościovym udziałem osób fizycznych,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- towarzystwa budownictwa społecznego,

realizujące przedsięwzięcia remontowe, jeśli:

- wskaźnik kosztu przedsięwzięcia jest nie niższy niż 0,05 i nie wyższy niż 0,70;
- w wyniku realizacji tego przedsięwzięcia nastąpi zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynku wielorodzinnego na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej co najmniej o 10%;
- w przypadku, gdy wskaźnik kosztu przedsięwzięcia remontowego przekracza 0,3, warunkiem uzyskania premii remontowej jest zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania budynków wielorodzinnych — o co najmniej 25%.

Premia remontowa przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia remontowego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez inwestora.

Przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie remontowe wyłącznie z własnych środków.

Warunkiem ubiegania się o premię remontową jest przedstawienie audytu remontowego i dołączenie go do wniosku o przyznanie premii remontowej i wniosku kredytowego.

Informacje dotyczące premii remontowej pochodzą ze strony internetowej Banku Gospodarstwa Krajowego: <https://www.bgk.pl/osoby-fizyczne/fundusz-termomodernizacji-i-remontow/> oraz informatora BGK o zasadach udzielania premii https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Fundusze_i_programy/FTiR/BGK_informator_FTIR.pdf

PROGRAM CZYSTE POWIETRZE

Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizują program **Czyste Powietrze**, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzonych do atmosfery przez domy jednorodzinne.

Program skupia się na wymianie starych pieców na paliwo stałe oraz na termomodernizacji budynków jednorodzinnych, aby efektywnie zarządzać energią. Działania te mają przyczyniać się do ochrony środowiska oraz generować oszczędności finansowe budżetów domowych.

Realizacja programu: **lata 2018-2029.**

Przyjmowanie wniosków: **do dnia 31 grudnia 2027 r.**

Zakończenie wszystkich prac objętych umową: **do dnia 30 czerwca 2029 r.**

Dla kogo jest program ?

Program Czyste Powietrze jest skierowany do osób fizycznych, które:

- są właścicielami/współwłaścicielami domów jednorodzinnych mieszkalnych całorocznych,
- posiadają prawo własności lub są współwłaścicielami wydzielonego w budynku mieszkalnym jednorodzinnym lokalu z wyodrębnioną księgą wieczystą, z zastrzeżeniem, że lokal został wyodrębniony do dnia 1 stycznia 2019 r. a w budynku są nie więcej niż dwa lokale mieszkalne.

Na co można uzyskać dofinansowanie?

Program przewiduje dofinansowania m.in. na:

- wymianę nieefektywnych energetycznie źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwo stałe) na nowe, spełniające wymagania techniczne określone w programie,
- docieplenie przegród budynku,
- docieplenie podłogi na gruncie,
- docieplenie dachu lub stropu (tylko jedno z nich),

- zakup i wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,
- montaż lub modernizację instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej,
- instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej),
- zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła,
- wymianę bram garażowych (tylko w pomieszczeniach, które są ogrzewane),
- węzeł cieplny z programatorem temperatury,
- wykonanie przyłącza,
- audyt energetyczny budynku przed realizacją przedsięwzięcia,
- dokumentację projektową związaną z modernizacją, przebudową dachu (części konstrukcyjne dachu) wraz z dociepleniem,
- dokumentację projektową modernizacji instalacji wewnętrznych oraz wymiany źródeł ciepła,
- ekspertyzę ornitologiczną i chiropterologiczną.

Warunki dofinansowania:

- maksymalny możliwy koszt, od którego liczona jest dotacja to 53 tys. zł w odniesieniu do każdego budynku lub lokalu,
- minimalny koszt kwalifikowany projektu to 7 tys. zł,
- pozostałe koszty kwalifikowane przedsięwzięcia, przekraczające kwotę dotacji, mogą zostać dofinansowane w formie pożyczki,
- oprocentowanie zmienne pożyczki: nie więcej niż WIBOR 12M+ 70 punktów bazowych, ale nie mniej niż 2% rocznie, przy czym ustalenie wysokości oprocentowania następuje w cyklu rocznym,
- planowany okres spłaty pożyczki: do 15 lat i do 75 roku życia,
- możliwa karencja (zwłoka) w spłacie: do 12 miesięcy od daty zakończenia realizacji przedsięwzięcia,
- okres realizacji przedsięwzięcia: zakończenie przedsięwzięcia nie później niż 30 miesięcy od daty złożenia wniosku,
- **dla wniosków złożonych od 1 lipca 2019 r. dofinansowaniu podlegają przedsięwzięcia rozpoczęte nie wcześniej niż złożenie wniosku o dofinansowanie**, z wyłączeniem dokumentacji projektowej i audytu energetycznego, które mogą zostać wykonane wcześniej,

Dotacje i pożyczki będą udzielane za pośrednictwem szesnastu Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W przypadku Rawy Mazowieckiej właściwym jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Intensywność dofinansowania

Intensywność dofinansowania zależy od średniego miesięcznego dochodu na osobę w gospodarstwie domowym.

Zasady dofinansowania wnioskodawców, którzy nie mają prawnej możliwości skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2018 r. poz. 2246), np. osoby utrzymujące się z prowadzenia gospodarstwa rolnego, są następujące:

Kwota miesięcznego dochodu/osoba	dotacja
do 600 zł	do 90%
601-800 zł	do 80%
801-1000 zł	do 70%
1001-1200 zł	do 60%
1201-1400 zł	do 50%
1401-1600 zł	do 40%
powyżej 1600 zł	do 30%

Zasady dofinansowania wnioskodawców, którzy rozliczając się indywidualnie lub wspólnie z małżonkiem, będą mogli skorzystać z ulgi termomodernizacyjnej na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2018 r. poz. 2246) są następujące:

Kwota miesięcznego dochodu/osoba	dotacja
do 600 zł	do 90%
601-800 zł	do 80%
801-1000 zł	do 67%
1001-1200 zł	do 55%
1201-1400 zł	do 43%
1401-1600 zł	do 30%
powyżej 1600 zł	- dotacja do 18% przy kwocie rocznego dochodu wnioskodawcy do 85 528 zł, - dotacja do 15% przy kwocie od 85 529 zł do 125 528 zł, - dotacja 0% powyżej kwoty 125 528 zł.

Koszty mikroinstalacji fotowoltaicznej i kolektorów słonecznych mogą zostać dofinansowane wyłącznie w formie pożyczki.

Nabór wniosków

Nabór wniosków jest prowadzony w trybie ciągłym. Wnioski są przyjmowane i rozpatrywane przez właściwe terytorialnie Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Terminy składania i rozpatrywania wniosków oraz sposób ich wypełniania (elektronicznie i na papierze) są zamieszczone na stronach internetowych właściwych WFOŚiGW. Mieszkańcy naszego miasta powinni korzystać ze strony WFOŚiGW w Łodzi pod adresem: www.wfosigw.lodz.pl

W związku z porozumieniem zawartym z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, począwszy od **18 listopada 2019 r.** mieszkańcy, którzy są właścicielami budynków **usytuowanych w granicach administracyjnych miasta Rawa Mazowiecka**, mogą składać wnioski w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka. Mieszkańcom zostało udostępnione stanowisko komputerowe w pokoju nr 9, przy którym można wypełnić i wydrukować wniosek. Pracownicy Biura ds. Rewitalizacji pomagają także w wypełnieniu wniosku.

Ważne!

Dla wszystkich budynków:

- wymiana lub montaż indywidualnego źródła ciepła są możliwe, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest możliwe lub nie jest uzasadnione ekonomicznie; dofinansowanie dotyczy tylko wymiany dotychczasowego kotła na paliwo stałe,
- warunkiem montażu kotłów na paliwo stałe, jest brak możliwości podłączenia lub brak uzasadnienia ekonomicznego podłączenia do sieci dystrybucji gazu.

Dla istniejących budynków, w przypadku których zgoda na rozpoczęcie budowy została uzyskana po 15 grudnia 2002 r.:

- jeżeli źródło ciepła zainstalowane w budynku spełnia warunki określone w programie, dofinansowanie można uzyskać jedynie na zakup i montaż systemu wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła oraz, tylko w formie pożyczki, na zakup i montaż ogniwa fotowoltaicznego i kolektora słonecznego.

Dla nowo budowanych budynków:

- w budynku nowo budowanym finansowany jest jedynie zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła oraz mikroinstalacji fotowoltaicznej i kolektorów słonecznych (na fotowoltaikę i kolektory- tylko pożyczka).

Aby uzyskać dofinansowanie należy wykonać następujące czynności:

1. Zdobyć wiedzę

Zapoznać się z programem priorytetowym, formularzem wniosku i instrukcjami oraz regulaminem naboru. Potrzebne informacje są dostępne na stronie internetowej WFOŚiGW w Łodzi pod adresem: www.wfosigw.lodz.pl oraz na stronie internetowej poświęconej tematyce rewitalizacji pod adresem: www.rewitalizacja.rawamazowiecka.pl. Informacji udzielają także pracownicy Biura ds. Rewitalizacji Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka.

2. Zbadać potrzeby budynku

Określić stan obecny i potrzeby budynku. Audyt energetyczny nie jest obowiązkowy, nie trzeba także wykonywać wszystkich prac wskazanych w audycie. Jeżeli jednak się je wykonuje, to zgodnie ze wskazaniami. Analiza energetyczna we wniosku o dofinansowanie przewiduje określenie współczynników, jakie powinny spełniać docieplenie budynku oraz stolarka okienna i drzwiowa.

3. Wypełnić i złożyć wniosek o dofinansowanie

Aby wypełnić wniosek, należy wejść na Portal Beneficjenta na stronie WFOŚiGW w Łodzi. Oprócz wniosku w formie elektronicznej, do WFOŚiGW w Łodzi należy także dostarczyć wniosek w formie papierowej, do którego trzeba dołączyć dokumenty potwierdzające dochód. Od **18 listopada 2019 r.** mieszkańcy, którzy są właścicielami budynków **usytuowanych w granicach administracyjnych miasta Rawa Mazowiecka**, mogą składać wnioski w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka. W Portalu Beneficjenta dostępne są wzory potrzebnych dokumentów.

4. Złożyć wniosek o płatność

Środki mogą być wypłacone w kilku transzach po zrealizowaniu poszczególnych etapów przedsięwzięcia. Wzór wniosku o płatność dostępny jest na Portalu Beneficjenta na stronie WFOŚiGW.

5. Zakończenie przedsięwzięcia

WFOŚiGW/wfośigw może dokonać kontroli przedsięwzięć w okresie od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.

6. Rozliczenie przedsięwzięcia

Rozliczenie przedsięwzięcia nastąpi po pozytywnej weryfikacji realizacji przedsięwzięcia przez WFOŚiGW w Łodzi na podstawie protokołu końcowego.

DOTACJE NA ZABYTKI

Dotacje na zabytki mogą być udzielone na dofinansowanie: nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych. Warunkiem uzyskania takiego dofinansowania jest wpis do rejestru zabytków.

Dotacja jest bezzwrotną formą wsparcia z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, polegającą na dofinansowaniu lub sfinansowaniu prac prowadzonych przy zabytku indywidulanie wpisanym do rejestru zabytków.

Zasady udzielania dotacji uregulowane są w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2020 r. poz. 282).

Dotacja może obejmować nakłady konieczne na:

- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
- 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych;
- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
- 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
- 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego;
- 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz;
- 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji *zabytku*;
- 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych *zabytku* lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego *zabytku*;
- 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego *zabytku* kolorystyki;
- 10) odtworzenie zniszczonej przynależności *zabytku*, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;
- 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- 12) modernizację instalacji elektrycznej w *zabytkach* drewnianych lub w *zabytkach*, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
- 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
- 14) uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz *zabytków* archeologicznych nieruchomości o własnych formach krajobrazowych;
- 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu;
- 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy *zabytku* wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 7-15;
- 17) zakup i montaż instalacji przeciwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

Dotacje konserwatorskie mogą być udzielane przez:

1. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
2. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w ramach środków Wojewody
3. Samorząd Województwa
4. Samorząd Gminy

DOTACJE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

W Polsce zabytki podlegają prawnej ochronie. Państwo wspiera właścicieli zabytków w zakresie odbudowy, renowacji i zabezpieczenia przed zniszczeniem. Na takie prace przy zabytku można uzyskać dotację celową od **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

Kto może uzyskać dotację:

- osoby fizyczne,
- jednostki samorządu terytorialnego lub
- inne jednostki organizacyjne, będące właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadające taki zabytek w trwałym zarządzie.

Wnioskodawca składa wniosek o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane planowane do przeprowadzenia w roku złożenia wniosku lub następnym, bądź przed upływem 3 lat po ich wykonaniu.

Z wnioskiem o udzielenie dotacji na dofinansowanie prac, przeprowadzonych w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku może wystąpić wnioskodawca nie będący jednostką sektora publicznego, którego działalność nie jest finansowana ze środków publicznych.

W przypadku refundacji, wniosek może być złożony w roku następującym po roku, w trakcie którego zakończono wszystkie prace i roboty, wymienione w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Prace, na które udzielono dotacji mogą być ponownie dofinansowane, jeżeli zaistnieje potrzeba ich przeprowadzenia po upływie 10 lat od roku udzielenia dotacji.

Aby złożyć wniosek trzeba mieć konto w Elektronicznym Biurze Obsługi Interesanta (EBOI). Do wniosku należy dołączyć od 5 do 15 zapisanych w formie elektronicznej zdjęć obiektu, będącego przedmiotem wniosku zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie.

Wnioski w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków należy złożyć do:

- 31 marca roku, w którym dotacja ma być udzielona, na dofinansowanie prac przeprowadzonych w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku 31 października roku poprzedzającego realizację prac, na dofinansowanie prac, które zostaną przeprowadzone
- 31 marca roku, w którym dotacja ma być udzielona, na dofinansowanie prac, które zostaną przeprowadzone.

Zgodnie z § 5 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. *w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* (Dz. U. z 2017 r. poz.1674) wniosek o dotację celową może być złożony z pominięciem terminów określonych powyżej, jeżeli prace przy zabytku wpisanym do

rejestru są wymagane ze względu na uszkodzenie tego zabytku w następstwie: pożaru, wybuchu, wstrząsu sejsmicznego, silnego wiatru, intensywnych opadów atmosferycznych, osuwiska ziemi, powodzi, katastrofy budowlanej lub innego nagłego zdarzenia o podobnym przebiegu, które wystąpiło w okresie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku.

Jaką kwotę dotacji można uzyskać?

- do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru – zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- do 100% nakładów koniecznych, w przypadkach określonych w art. 78 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj.:
 - jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
 - jeżeli stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgodnie z programem "Ochrona zabytków", wytycznymi na dany rok oraz opublikowanym regulaminem programu, przyjmuje wnioski od uprawnionych wnioskodawców w terminach podanych w regulaminie. Szczegółowe informacje dotyczące programu znajdują się na stronie ministerstwa www.mkidn.gov.pl => *Co robimy* => *Programy Ministra* => *Ochrona zabytków* lub na stronie elektronicznego biura obsługi interesanta <https://esp.mkidn.gov.pl/> => *Ochrona zabytków*.

DOTACJE WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTEKÓW

Na prace przy zabytkach można również uzyskać dotację (lub refundację) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zasady przyznawania dotacji określone są przez każdego z wojewódzkich konserwatorów zabytków w drodze zarządzenia.

Regulamin przyznawania dotacji dla zabytków położonych na obszarze województwa łódzkiego określił Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków [zarządzeniem nr 1/2020 z dnia 10 stycznia 2020 r.](#)

Zgodnie z ww. zarządzeniem, **dotacja** może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, ustalonych na podstawie kosztorysu, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia wniosku. Dotacja nie może zostać udzielona na prace, które zostały dofinansowane w okresie 10 lat poprzedzających rok złożenia wniosku o dotację.

Refundacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, które zostały przeprowadzone w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku. Wniosek o udzielenie refundacji można złożyć po przeprowadzeniu wszystkich prac lub robót przy zabytku wpisanym do rejestru, określonych w pozwoleniu Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wniosek o udzielenie dotacji lub refundacji może obejmować nakłady konieczne na sfinansowanie zadań określonych w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (zadania te zostały wymienione na stronie 29 poradnika).

Jaką kwotę dotacji można uzyskać?

- do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru – zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- do 100% nakładów koniecznych, w przypadkach określonych w art. 78 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj.:
 - jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,
 - jeżeli stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

Wniosek o udzielenie dotacji można składać do 28 lutego roku, w którym dotacja ma być udzielona.

Wniosek o udzielenie refundacji można składać do 30 czerwca roku, w którym refundacja ma być udzielona.

Wnioski składa się na formularzach, które są załącznikami do [zarządzenia Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 1/2020 z dnia 10 stycznia 2020 r.](#)

Szczegółowe zasady przyznawania dotacji i refundacji określone są w Zarządzeniu Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dostępnym na stronie <http://www.wuoz-lodz.pl/Dotacje,104>

DOTACJE SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Celem przyznania dotacji przez Zarząd Województwa Łódzkiego jest poprawa stanu zachowania dziedzictwa kulturowego w województwie łódzkim i promowanie jego walorów wśród mieszkańców oraz udostępnianie zabytków na cele publiczne.

Województwo Łódzkie może udzielić dotacji celowej na wykonanie prac lub robót budowlanych przy zabytku, jeżeli zabytek ten łącznie spełnia następujące kryteria:

- jest wpisany do rejestru zabytków województwa łódzkiego;
- znajduje się na stałe w granicach administracyjnych województwa łódzkiego.

Zarząd Województwa Łódzkiego swoją uchwałą ogłasza konkurs na udzielenie dotacji na wykonanie w danym roku prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego.

O dofinansowanie może się ubiegać każdy, kto posiada tytuł prawny do zabytku wpisanego do rejestru zabytków województwa łódzkiego.

Dotacja z budżetu województwa łódzkiego na wykonanie prac przy zabytku może być udzielona w wysokości do 50% całkowitej wartości planowanego zadania, w szczególnie uzasadnionych przypadkach - do 100%, przy czym maksymalna wnioskowana kwota dotacji nie może być większa niż 100 tys. złotych.

Szczegółowe zasady przyznawania dotacji określa uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego dostępna na stronie internetowej: <https://www.lodzkie.pl/kultura/ochrona-zabytkow/dotacje>

ZABYTKI W STREFIE REWITALIZACJI – MAPA POGLĄDOWA

